

עין משפט
נר מצוה

א ב ג
מיי פ"ד מהל' מכירה ה' ג ועין הסגנוט ונמ"מ סמנ עשין
מנ טושי"ע ח"מ ס' קלמ סעף ט:

ח ד ה
מיי שם פ"ג ה' ג ועיין נמ"מ טושי"ע שם סעף ז:

ט ו מיי שם פ"ו ה"א וע"י הסגנוט ונמ"מ סמנ שם טושי"ע ח"מ ס' סו סעף א:

רבינו גרשום

לא קשיא. היכא אמר רבי דספינה נקנית במסירה ברה"ר קונה לה במסירה ולא במשיכה משום דרה"ר היא ולית להני רשותא כלל ברה"ר ואמטו להכי אם מסר לו קנה משום הדריצא מחוקתו ומכחו. אבל במשיכה אינו קונה משום דכל משיכה דממשך מרשותא דחבריה ומכנסיה ברשותיה הוא והאי רה"ר לאו רשותא דתרווייהו הוא. והאי דקאמר ת"ק ספינה נקנית במשיכה היינו (טעמא). בסמיטא. מקום שאינו ברה"ר גמור אלא מקום הוא שיש בו רשות לשנוטה לזה כמו לזה להכי קני ליה במשיכה ולא במסירה. משום דכיון דמשך ליה לספינה מרשות דהאי ומכנסיה לרשות דהאי קני לה: במאי אוקימתא. להא דנקנית במסירה ברה"ר: והא אב"י ורבא וכו' מסירה קונה ברה"ר. כדפרשית לעיל: ומשני לעולם מקמי להחיא מלתא בתרייתא דרבי ברשות הרבים ודקא קשיא לך הא דסיפא הכי קתני לה: מאי עד שמשכנה. נמי דקתני לאו משום דמשיכה קונה ברה"ר. אלא עד שמשכנה מרה"ר לסיטא דהיינו ברשותיה: אי הכי דרמקמת לה ברה"ר אימא סיפא או של מוכר הוא ברשות שאין יכול למושכו שם לא קנה הלוקח עד שישכור את מקומו שהחפץ מונח בו מן המוכר שעכשיו דומה כמו ברשותו של לוקח מונח: לימא אב"י ורבא דאמר. תרווייהו לעיל מסירה קונה ברה"ר וכו' דס"ל כרבי דכן הכי נמי אמר רבי לעיל ושבקי רבנן ועבדי כרבי: אמר רב אשי. לעולם אפי' כרבנן ס"ל. וכל היכא דאמר ליה המוכר ללוקח לך חוק וקני בהאי מקח כ"ע לא פליגי דאפי' רבנן דאמר. רבנן דמסירה סגי אפי' ברה"ר: כי פליגי היכא דאמר ליה לך משוך וקני מר סבר קפידא. כלומר דאינו קונה עד שמשכנה מרה"ר לסיטא. ורבנן סברי הווא"ל דאמר ליה לך משוך וקני אפי' דמסר לו ולא קני דכל שעה היה המוכר מקפיד דאפי' רבנן דאמר. רבנן דמסירה ברה"ר: צריך למיכתב ליה בשטרא

רשז"א דאין להציא ראייה דסבר רב פפא דאין אותיות נקנות במסירה דללמא סבר רב פפא דלריך להציא ראייה ולהכי תריך לכתוב שיהיה לו לראיה ולא משום דאין נקנה במסירה ומיהו אי רב פפא אמר דלריך לכ"ע דלרבי נמי דלאותיות נקנות במסירה ז"ל לו קני וכל שעבודא דאית ציה^א יש להציא ראייה שאין הלכה כרבי דמיתא בפרק מוקדש (קדושין דף מז: ושם) התקדשי לי בשטר חוב ר"מ אומר מקודשת וחכמים אומרים אינה מקודשת ומפרש דפליגי דרבי דר"מ אית ליה דרבי דלאותיות נקנות במסירה ורבנן לית להו דרבי ואנש"א דכ"ע לית להו דרבי והכא דדרב פפא קא מיפלגי דלמר רב פפא האזי מאן דזיין ^(א) מיד לחדריה תריך למכתב ליה כו' ומדלא קאמר דכ"ע אית להו^א דרבי ש"מ דאין הלכה כרבי אבל אי לא אמר למילתיה אלא אליצא דחכמים דלמרי עד שיכתוב וימסור אבל לרבי דלמר במסירה לחודה קני כיון שמיקל בקנין קני נמי אע"א דלא אמר ליה קני לך וכל שעבודהי אין ראייה משם דלא מצי למימר דכולי עלמא אית להו דרבי דמו לא הוה מצי למימר דקמיפלגי דרב פפא ומיהו אכתי נראה לרשז"א שיש לדקדק מדקאמר בטר הכי דכולי עלמא אית להו דרב פפא והכא בדשמואל קא מיפלגי ואי הלכה כרבי הו"ל למימר דכ"ע לית להו דרב פפא דכיון דרב פפא לא איירי אלא לרבנן ואין הלכה כמותן אלא ודאי הלכה כרבנן דאין אותיות נקנות במסירה ומיהו גס זה נראה לרשז"א לדחות דאי הוה אמר דכ"ע לית להו דרב פפא הוה משמע דדברי רב פפא אינם אמת ודברי רב פפא הן אמת אליצא דרבנן: **קניי** **לך** **איהו** ו**בז' שעבודיה**. צפ' מי שמת (לקמן דף קמז: ושם) משמע דמכירת שטר לא הו אלא מדרבנן דקאמר התם אמר רבא אמר רב נחמן מתנת שכיב שטר אינה אלא מדרבנן ומי אמר רב נחמן הכי והאמר רב נחמן אע"ג דאמר שמואל המוכר שטר חוב לחבירו וחור ומחלו מחול ואפילו יורש מוחל מודה שמואל שאם נתנו צמתנת שכיב מרע שאין יכול למחול אי אמרת בשלמא דלרוייתא היינו דאין יכול למחול אלא אי אמרת דרבנן אמאי אין יכול למחול אלמא מוכר שטר מדיכול למחול הו מדרבנן^א והאי דליטריך בפרק הובב (ב"מ דף קז ט:). למעט שטרות מאונאה^א היינו שנאלץ שטר לאחר יאוש ומוכרו לצעליו ציוקר או לווה וקנה בלא שטר ונתן לו דמים על מנת שיכתוב לו שטר ואם דלמר אמאי לא

המון שכו:
אמר ליה אין.
דודאי אי לא כתב ליה בשטר אחרינא קני ההוא שטרא וכל שעבוד דביה לא הוה שוה לו אותו השטר שקנה לבדו אלא לצור ע"פ צלוחיתו דאמר' דלחכי מכרו לו ולא למיגבי ביה:

עו:

בבבאי **אוקימתא ברה"ר אימא סיפא**. וא"ת דמשמע דאי מיירי בסמיטא ניחא ולאמאי כיון דידע מילתא דלציי ורבא תקשי ליה היכי מהניא מסירה בסמיטא לפירוש ר"י וי"ל דאי מיירי בסמיטא ניחא דפליגי רבי ורבנן אי מהניא מסירה בסמיטא או לא ואציי

עד שימשכנה או עד שישכור את מקומה לא קשיא כאן ברשות הרבים כאן בסיטא בבבאי אוקימתא להא בתרייתא ברשות הרבים אימא סיפא וחכמים אומרים לא קנה עד שימשכנה ואי ברשות הרבים ממאן אוגיר ותו משיכה ברשות הרבים מי קניא והא ^(א) אב"י ורבא דאמרי תרווייהו *מסירה קונה ברשות הרבים ובחצר שאינה של שניהם *משיכה קונה בסיטא ובחצר שהיא של שניהם^(ב) :והנהבה קונה בכל מקום מאי עד שימשכנה נמי דקאמר ומאי עד שישכור את מקומה דקאמר הכי קאמר עד שימשכנה מרה"ר לסיטא ואם רשות בעלים היא לא קנה עד שישכור את מקומה לימא אב"י ורבא דאמרי כרבי אמר רב אשי ^(א) אי דאמר ליה לך חוק וקני הכי נמי הכא בבבאי עסקינן ידאמר ליה לך משוך וקני מר סבר ^(א)הקפידא ומר סבר מראה מקום הוא לו אמר רב פפא ^(א)האי מאן דמזבין ליה שטרא לחבריה צריך למיכתב ליה קני ^(א) הוא וכל שעבודא דביה אמר רב אשי אמריתה לשמענתא קמיה דרב כהנא ואמרית ליה טעמא דכתב ליה הכי הא לא כתב ליה הכי לא קני ^(א)וכי לצור על פי צלוחיתו הוא צריך אמר לי אין לצור ולצור אמר

עד שימשכנה. לרשות המיוחד לו: **עד שישכור**. דרשותו של אדם קונה לו כדנפקא לן [ב"מ טז:] מואס המאלא תמאל צידו הגנבה^א: **לא קשיא**. הא דלמר רבי ספינה במסירה היינו ברשות הרבים כגון רקק מים שברשות הרבים דאי אפשר במשיכה דאין משיכה אלא כשמושך לרשותו כגון בחצר של שניהן או בסמיטא כדלקמן וכיון דאי אפשר במשיכה קנה ליה במסירה. והאי דקאמר ת"ק דר' נתן דהיינו רבי ספינה במשיכה היינו בסמיטא כגון מזבאות קטנים הפתוחין לרשות הרצים ויש בהן מים וספינה עומדת שם דכיון דאינו רשות הרצים ממש אלא דוימנין דדחקי צני רשות הרצים ועיילי להתם ויש רשות לאדם לשבת שם הרי הוא ברשות כל מי שעומד שם לנקות במשיכה כלילו הוא רשותו וכיון דאפשר במשיכה לאו אורחא דסימטא במסירה ולא מקניא במסירה ומשום הכי קאמר ספינה במשיכה ואותיות במסירה דמשמע אבל בספינה לא מקניא במסירה דהאי כי אורחיה לא והאי כי אורחיה רה"ר במסירה וסימטא במשיכה כן נראה דעיינ: הכי גרסינן בפר"ח **אימא סיפא וחכמים אומרים לא קנה כו'** ואי ברה"ר **ממאן אוגיר ומו משיכה ברשות הרצים מי קניא והא אב"י ורבא וכו': מאי עד שימשכנה**. דקתני מרה"ר לסימטא ומאי ^(א) שישכור את מקומה הכי קאמר אי ברשות בעלים היא לא קנה עד שישכור כו' וכן עיקר דתרי פירכי קפריך גרישא ולנסוף מתוך להו תרווייהו והכי קפריך אי ברשות הרצים מיירי הך צרימא היכי קאמרי רבנן עד שישכור את מקומה מי יוכל להשכירה ותו דקאמרי רבנן עד שימשכנה משיכה ברה"ר מי קניא בתמיה: **דאמרי פרווייהו כו'**. סברות נינוה: **מסירה**. כגון בספינה ובצהמה גסה: **קונה ברה"ר**. דהא לא אפשר במשיכה: **משיכה**. צין בספינה צין בצהמה גסה וכ"ש בצהמה דקה קונה בסמיטא שהוא מקום מיוחד לעומדים שם צאותה שעה ובחצר של שניהן דמי וכיון דאפשר במשיכה לא מהניא ציה מסירה כלום דעיקר מסירה אורחיה ברשות הרצים ומשיכה אורחה ברשות שיש לו חלק צו: **אבל הגנבה קונה בכל מקום**. אפילו ברשות המיוחד למוכר לצדו: ומשני **מאי עד שימשכנה כו'**. לא ברשות הרצים מיירי אלא שימשכנה מרשות הרצים לסמיטא דקניא ציה משיכה ומאי עד שישכור כו' לאו ברשות הרצים קאי אלא הכי קאמר והיכא דברשות מוכר היא לית ליה תקנה לא במסירה ולא במשיכה עד שישכור את מקומה: **לימא אציי ורבא דלמרי כרבי**. דלמר ספינה נקנית במסירה ברשות הרצים ולא כרבנן דאילו רבנן לית להו מסירה קונה ברשות הרצים דמשום הכי למרי לא קנה עד שימשכנה מרשות הרצים לסמיטא והיכי שבקי רבנן ולמרי כרבי: **כל היכא דלמר ליש בעל הספינה ללוקח לך חוק וקני**. והוא לקחה ואחו צה דהיינו מסירה כולי עלמא לא פליגי דקני דודאי נקנית במסירה ברשות הרצים: **רבנן סברי קפידא**. לא גמר להקנותו אלא במשיכה ולא במסירה שאם ירצה מוכר יוכל לחזור צו כל זמן שלא משכה זה לרשותו: **מראה מקום**. אי בעית אפילו למשכה מיד לרשותן לך משוך דהא במסירה אקניתיה לך: **לריך למיכתב שטר אחר: קני לך כו'**. ולפרושי אתא דהלכתא כרבנן דפליגי עליה דרבי ולמרי עד שיכתוב וימסור וגם צא לפרש היאך יכתוב ליה ההוא שטרא: **אמריסא לשמענא**. נתוכחתי בשמועה זו. ורב אשי כרבי סבירא ליה דלאותיות נקנות במסירה בלא שטר אחר: **הא לא כצב ליש הכי**. אלא מסר בלא שטר אחר לא קני כרבנן ולמאי וכי לצור על פי צלוחיתו קנאו זה הא סבירא היא דמשום גביית חוב הכתוב צו קוצין ליה והלכך במסירה לחוד מיקני כרבי: **ואמר לי אין לצור ולצור**. ואי משום אונאה יתר משמות ליהוי ציעול מקח^א * ומחזיר לו דמיו וזה יחזור לו שטר חובו: הכי

המוכר את הספינה פרק חמישי בבא בתרא

מסורת הש"ס

(א) לקמן פד:
(ב) קדושין כג:
(ג) לקמן קסא.
קדושין מח:
(ד) קדושין מז:
(ה) ז"ק מט:
(ו) צ"מ ז:
(ז) א:
(ח) שמוות ככ:
(ט) צ"מ כז:
(ס) ז"ל ור' משעון ור' אלעזר,

גליון הש"ס

רשב"ם ד"ה ואמר לי. ופוזר לו דמיו. ע"י לקמן עמ ע"א ברש"ס ד"ה כנדי וז"ע:

הגהות הב"ח

(א) גבי אמר רב אשי (אי דלמר ור' בבאי עסקינן) מא"מ. וצ"כ סי"א אי דאמר ליה לך חוק וקני כ"ע לא פליגי כי פליגי דאמר: וכל:
(א) רשב"ם ד"ה מאי עד ש"י ומאי עד שישכי:
(ו) תוס' ד"ה אמר ור' ציון שטרא לתמיה:

מוסף תוספות

א. שהיא בסמיטא לכל דבר. ריטב"א. ג. נראה לי וכו' [ד]אם הוא מושאל או מושכר, רשות מוכר גמורה היא ולא קנה עד שיכבה או עד שיוציא מרשותו, אלא ודקא בשהכניסה שלא מדעת בעלים היא, וכיון שלא היה לו רשות להנחיה שם הוא חייב להם כרשות הרבים, ובמסירה. רצ"ב. ג. דלא נחית השתא ר' פפא למפסק הילכתא בדעינן כתיבה באותיות אלא לומר לך דצריך האי לישנא או באמירה בשעת מסירה או בכתיבה למאן דבעי כתיבה דא לא א"ל הכי לא מקני ליה אלא ניהא. מיטב"א. ד. דמסירת אותיות לחודה מהני וכו', ופליגי בדרב פפא. מוס' קדושין מז: ה. דהאקני שם דבר מסוים שימכר או יתן ואחיא מחילה דאורייתא ומבטל מכירה דרבנן. ויטב"א לקמן קמז:
ו. [ד]אלמא דמכירת שטרות מדאורייתא דאי ניהא. מיטב"א. ד. דמסירת אותיות לחודה מהני וכו', ופליגי בדרב פפא. מוס' קדושין מז: ה. דהאקני שם דבר מסוים שימכר או יתן ואחיא מחילה דאורייתא ומבטל מכירה דרבנן. ויטב"א לקמן קמז:
ו. [ד]אלמא דמכירת שטרות מדאורייתא דאי ניהא. מיטב"א. ד. דמסירת אותיות לחודה מהני וכו', ופליגי בדרב פפא. מוס' קדושין מז: ה. דהאקני שם דבר מסוים שימכר או יתן ואחיא מחילה דאורייתא ומבטל מכירה דרבנן. ויטב"א לקמן קמז:
ו. [ד]אלמא דמכירת שטרות מדאורייתא דאי ניהא. מיטב"א. ד. דמסירת אותיות לחודה מהני וכו', ופליגי בדרב פפא. מוס' קדושין מז: ה. דהאקני שם דבר מסוים שימכר או יתן ואחיא מחילה דאורייתא ומבטל מכירה דרבנן. ויטב"א לקמן קמז:

המון שכו:
אמר ליה אין.
דודאי אי לא כתב ליה בשטר אחרינא קני ההוא שטרא וכל שעבוד דביה לא הוה שוה לו אותו השטר שקנה לבדו אלא לצור ע"פ צלוחיתו דאמר' דלחכי מכרו לו ולא למיגבי ביה: